

Kings of War laveert van **schitterende hoogtepunten** naar lamledige verveling. Die verveling heeft vooral met Shakespeare zelf te maken.

Kings of War

Theater
★★★★★

Naar Henry V,
Henry VI en
Richard III van
William
Shakespeare door
Toneelgroep
Amsterdam. Regie
Ivo van Hove. In
Stadsschouwburg
Amsterdam 14/6.
Daar t/m 21/6,
18 t/m 23/12 en
9 t/m 16/2 2016.

Een marathonvoorstelling in de beste tradities van het intussen beproefde Van Hove-theater-idioom.

De koning moet koning zijn, maar liever zou hij een kudde schapen hoden. In de voorstelling *Kings of War*, gebaseerd op drie koningsdrama's van Shakespeare, loopt Henry VI (Eelco Smits) een van de gangen backstage in. Op een groot videoscherm zien we hem daar dwalen tussen zijn schapen. Tegelijkertijd luisteren wij naar een tekst over zijn twijfelende leiderschap, over het verschil tussen zijn verstikkende verantwoordelijkheid en een vrij leven in de natuur.

Het is een van de mooiste scènes van de nieuwe marathonvoorstelling van Ivo van Hove en Toneelgroep Amsterdam. Daarin worden drie soorten leiderschap onder een vergrootglas gelegd. Henry V (Ramsey Nasr) is de wel-doordachte, gedreven koning en soldaat die Engeland laat zegevieren over Frankrijk en het land ten slotte zijn trots teruggeeft. Zijn opvolger Henry VI is de gevoelige ziel die aan alles twijfelt en aan het ambt ten onder gaat. In deel drie maken we kennis met de mis-maakte boosaard Richard III (Hans Kesting) die dood en verderf zaait.

Deze drie stukken zijn door Rob Klinckenberg opnieuw vertaald en gecompri-meerd tot een voorstelling van ruim 4,5 uur, die laveert van schitterende hoogtepunten naar lamledige verveling. Die verveling heeft vooral met Shakespeare zelf te maken, want hoe

fraai van taal ook, de opeenvolging van vetes, ruzies, oorlogshandelingen en gekonkel tussen edellieden om de macht, maakt op den duur tamelijk murw.

Gelukkig hebben Van Hove en zijn creatieve team een grote helderheid nagestreefd, waarin veel zijlijnen en nevenintriges zijn geschrapt. *Kings of War* is een voorstelling in de beste tradities van het intussen beproefde Van Hove-theateridioom. Een wat non-descripte, tijdloze ruimte van ontwerper Jan Versweyveld (bunker, *warroom* en *safehouse* ineen), een dwingende *soundscape* (een countertenor, drie trompettisten en een dj), een groot videoscherm, een cameraman die de acteurs lijfelijkelijk volgt. Dit keer wordt ook backstage en in de coulissen gefilmd, soms vooraf opgenomen – zoals opnamen van een hitsig soldatenfeest en die kudde schapen. Ook alle gruwelijke moord- en wurgpartijen worden in de wandelgangen gepleegd en op het scherm geprojecteerd.

In *Henry V* hangen overal landkaarten van Engeland en Frankrijk, een stamboom van troonopvolgers en via luchtopnamen is de strijd te volgen. Aan het eind van *Richard III* is het hele podium leeg – machtswellust leidt tot kaalslag.

Dertien acteurs spelen alle rollen, in een estafette van machtsoverdracht en een carousel van wreedheden. Uiteraard gaat alle aandacht uit naar de drie koningen; Shakespeare schreef echte mannenstukken. De vrouwen zijn slechts bijzaak: zetstuk, ruilmiddel, leveranciers van nageslacht.

Ramsey Nasr is de verbaal begaafde Henry V, die jongleert met zijn tekst en daar parels van heldere theaterpoëzie van maakt. Tussen de acteur en zijn personage is er een zekere afstand en dat komt de helderheid zeer ten goede. Onnavolgbaar is hij in de sullige verleidingspoging met de Franse prinses Katharina: 'Ik ben niet handig in de tiktak van de liefde.' De voorstelling krijgt dan eindelijk ook wat lucht en licht, want ernstig is het allemaal wel.

Eelco Smits (Henry VI) is aanvankelijk een huilende jongeling, maar ontpopt zich intrigerend als filosofische existentialist, totaal ongeschikt voor de macht. In zijn gestreepte pyjama en met grote uilenbril is hij een beetje een nerd, maar wel eentje om te koesteren. Wat Hans Kesting als Richard III bij-

zonder maakt, is dat hij deze geweld-dadige koning iets menselijks geeft. Getekend door een wijnvlek in zijn gezicht, een mank been en een aanzienlijk minderwaardigheidscomplex wil hij maar één ding: het ijdel genot van zijn tijd bestrijden. Hij spreekt zichzelf moed in voor de spiegel, eerst bijna timide maar daarna steeds fanatieker: 'Geweten is een woord voor lafaards, de vuist is mijn geweten!'

Helaas schreeuwt Kesting zijn slot-monoloog te hard en deels onverstaanbaar de zaal in. Meer acteurs hebben last van al te opgefokt gedrag, met uitzondering van Aus Greidanus jr. die op een lipje manier een aantal mooie rollen speelt.

Van Hove laat de voorstelling beginnen met een tijdreis – van George, het zoontje van William en Kate, naar Richard II (1400), het begin van de dynastie. Ook George zal op den duur koning worden, en geen schaapsherder.

Hein Janssen

SHAKESPEARE IN DE MARATHON

Kings of War is niet de eerste marathonvoorstelling waarin een aantal stukken van Shakespeare zijn samengevoegd. In 1997 schreef Tom Lanoye voor De Blauwe Maandag Compagnie *Ten Oorlog!*, waarin liefst acht koningsdrama's werden opgevoerd. In ruim elf uur tijd maakte regisseur Luk Perceval daarvan een enerverende, fantasierijke tragedie en kermis tegelijk (de Fransen streden daarin met stokbroden!). Van Hove maakte in 2007 *Romeinse Tragedies* met drie stukken over machts-wellust in het oude Rome. Deze productie betekende een doorbraak voor hem en zijn gezelschap in Londen en New York.

Ook *Kings of War* zal komend seizoen op tournee gaan, onder meer naar Parijs, Londen en waarschijnlijk ook naar New York.

**Foto's boven van links
naar rechts: Ramsey
Nasr (Henry V), Hans
Kesting (Richard III) en
Eelco Smits (Henry VI).**
Foto's Jan Versweyveld